

Divadelní smetánka

(pro vysvětlení otoč)

2024 V+VI

Proč je ten počáteční text pořád stejný, když partneři portálu u něj zůstávají, takže čtou každý měsíc nezměněný úvod “smetánky”? Protože k těm dosavadním noví partneři přibývají a tohle je jednodušší, než abych každému řkala, čí to byl nápad a proč mi připadá roztomilý. Tak měním aspoň hlavičku, abyste viděli, kdy ta která “smetánka” byla napsána.

Portál O divadle by nemohl existovat bez svých Partnerů a Mecenášů - a já věřím, že všichni víte, jak jsem vám za to vděčna. Proto když přišel Petr Kuhn s nápadem, že bych jemu a lidem z jeho kanceláře psala doporučení, na co jít do divadla, potěšilo mě to. Horší bylo, jaký název tomu chtěl dát: Divadelní smetánka.

Je to mile dvojnámenné, nicméně ten druhý význam mi nesešel, protože jestli někdo skutečně nejsem, tak egomaniak.

Odhlédnuto od toho je však ten název pro mě roztomilý, protože Smetánka byl můj táta, který mě v mých osmi letech posadil před sebe na motorku a odjeli jsme z Berouna "až do Prahy" do divadla. Bylo to představení Dobrodružství Toma Sawyera a Huckleberryho Finna v tehdejší Divadle Jiřího Wolkera, dnešním Divadle v Dlouhé. Dodnes si pamatuju, jak mě tam přepadla láska k divadlu, pro mě opravdu velmi silná emoce.

S touto vzpomínkou už výraz Divadelní smetánka dává smysl i mně.

:-)

Hezký den, Jana Smetánková

Každý měsíc vám většinou představuji čtyři inscenace. Dnes jich bude osm, protože je to “smetánka V+VI”.

Co je v textu podtrženo, tam se lze prokliknout, abyste neztráceli čas tím, že to budete hledat.

Odkazy na divadla vedou na podstránku s programem.

Milá Evičko, milý Ludku

Don Juan a já

Michelangelo:
Mramorová horečka

Slepice na zádech

Mezi nebem a zemí

Kráska z Leenane

Liebeřeč

Už je tady zas

Milá Evičko, milý Ludku (Činoherní klub)

Rodinná korespondence je - domnívám se - velmi cennou součástí historie každé rodiny. Ještě větší štěstí však je, jsou-li předci psaví a píšou si deník. To je pak hotový poklad.

Takové štěstí měla režisérka Beata Parkanová, která měla korespondenci prarodičů a deník svého dědečka. Dostane-li tvůrčí člověk něco takového do ruky, nelze se divit, že vznikne divadelní inscenace.

Je to příběh Evičky a Ludka, který ale hrají čtyři herci. Martin Finger a Daniela Kolářová, Lucie Žáčková a Romana Widenková, které hrají Evičku. A přestože to jsou herečky tří generací, nehrají Evu v jednotlivých fázích života, ale spíš reprezentují ženu ve třech různých polohách, povahách, názorech, reakcích.

Scéna je oblepena dopisy a když si o přestávce nedáte víno, ale potloukáte se po hledišti, můžete si ty dopisy přečíst - a v druhé půli si pak uvědomíte, že herci je říkají doslova.

A milé je i to, že základem scénografie je červená barva, včetně krásně zářivě červených bot žen.

Všichni čtyři herci podávají výborné výkony, ráda bych však vyzdvihla Danielu Kolářovou, která je desetiletí součástí historie českého divadla a filmu. Ve Sňatcích z rozumu hrála před 56 lety, Blankou z Valois ve Slastech Otce vlasti byla jen o rok později, Ofélií Hamleta Jaromíra Hanzlíka byla na Vinohradech před 48 lety. A nebyla to její první velká role, určitě nelze zapomenout na její léta v Divadle pod Palmovkou (tehdy Divadlo S.K. Neumanna). Je radost ji vidět na jevišti a nikdy se to neomrzí. Jak už to tak u výborných herců bývá...

Don Juan a já (Divadlo v Dlouhé)

Umělá inteligence vlétla do našich životů a mnohdy se ani moc neptá, zda může dál. To bylo inspirací pro René Levínského, který vystudoval teoretickou fyziku, ale je i autorem mnoha divadelních her. Tak vznikl Don Juan a já. (Na fotografii je autor v hledišti při premiéře.) Příběh Daniela, jakéhosi předobrazu klasického ajetáka - jeho obzorem jsou počítač, kolegové ajetáci a pizza z krabice. Samozřejmě přespává v kanceláři a žádná ženská o něj nezavadí ani pohledem, natožpak dotekem. Pak se však do věci vloží AI, která ho naučí komunikovat i s živými lidmi a z Daniela se stává lamač dívčích srdcí, který umí mluvit i jinak, než slovy typického IT humoru.

Vznikla tak velmi dobrá komedie, která dává Michalu Isteníkovi v hlavní roli další velkou hereckou příležitost.

Michelangelo: Mramorová horečka (Divadlo Viola)

Divadlo Viola vzniklo v 60. letech díky entuziasmu lidí, kteří chtěli stvořit prostor pro uvádění komorních inscenací vzešlých ze silných literárních textů. Tím byla Viola specifická a taková je i dnes.

Dvouapůlmetrová hloubka jeviště, na které se dá nastoupit jen z jedné strany, z šatny herců přes komůrku osvětlovače a zvukaře, to prostě není klasické divadlo. A i to je to, co Violu s diváky sbližuje. První řada sedí hercům téměř na klíně, takže tam vzniká dojem, jako by herci přišli lidem zahrát k nim domů.

Taková je i Mramorová horečka, příběh Michelangela Buonarrotiho, člověka nevšedního nadání a stejně velkých muk tvůrčích i lidských. To vše ve skvělé souhře Tomáše Pavelky, Otakara Brouska a Kateřiny Lojdové.

Slepice na zádech (Divadlo Ungelt)

Groteska je trošku praštná a přiznaně nelogická komedie. Jednu takovou rozehrávají Tatiana a Vojtěch Dykovi v Ungeltu, i teď na letní scéně na Novém světě.

Titul Slepice na zádech však nepoukazuje na postavu herečky v intimní situaci, nýbrž na známý fakt, že slepice-zvíře dokáže ztuhnout a ležet nehnutě, až si útočící dravec pomyslí, že je mrtvá, poleví v útoku a slepice se oklepe a prchá do bezpečí (ze svého dětství vím, že téhož dosáhnete, když slepici strčíte hlavu pod křídlo, zatočíte s ní a pak ji položíte na zem - je tak překvapená, že se vzpamatuje, až když nad ní tlesknete).

On je nasmělý hráč na violoncello, ona jeho sousedka, s níž se zrovna moc nemusí. Jak se to pak zvrtně, se dá předpokládat, když si divák uvědomí, že to je groteska.

Zde o to větší, že ústřední dvojici hrají manželé a že na zkoušení a vymýšlení blbostí měli dost času za covidu, kdy premiéru připravovali.

Lieberěč (Divadlo F.X.Šaldy)

Následující čtyři inscenace jsou z letošního ročníku Šaldovy šňůry, přehlídky premiér uplynulé sezóny Divadla F.X.Šaldy. U všech si lze být jist, že stojí za to se na ně jet do Liberce podívat - což ostatně platí pro většinu produkce libereckého divadla.

Na místě dnešního terminálu MHD v Liberci založili v 10. století němečtí osadníci osadu Habersdorf. A tam, kde je dnes Náměstí dr. Edvarda Beneše, vznikla ve 13. století osada Reichenberg. Sloučením obou osad vznikl Reichenberg - po mnoho staletí převážně německé město, dnes Liberec.

Lieberěč, to je kouzelný titul hry vzdávající hold milovanému divadlu, které stojí v Liberci právě na místě, kde byla založena osada Reichenberg. Hra je v podstatě takové liberecké “Národ sobě”, tedy s láskou předváděná historie vzniku divadla, jehož oponu namaloval Gustav Klimt, zde zpodobněný Václavem Helšusem (ten je takový liberecký patriot, že byl jediným členem Ypsilonky, který s ní na konci 70. let nepřešel do Prahy). Důležitou postavou hry je i všetečný chlapec František, u něhož není obtížné uhodnout, co z toho kluka vyrostete...

Mezi nebem a zemí (Divadlo F.X.Šaldy)

Starý dům na anglickém venkově původně vlastnili spisovatel Jack a jeho žena Susie. Pak se nešťastnou náhodou utopili, ale domu se vzdát nechtějí. Tak děsí každého, kdo by si ho chtěl pronajmout.

Že v domě straší, se ví, proto je cena pronájmu nízká. To se zalíbí mladé manželské dvojici. Dvojice duchů je chce vystrnadit, ale postupně k nim nalezne sympatie. I proto, že mladý muž je Jackův obdivovatel a touží po tom, aby v Jackově domě napsal svůj první román.

Duchařské komedie jsou divácky vděčné a inscenačně obtížné. To proto, že je obtížné uhlídat, které postavy koho na jevišti vidí, kdo na koho smí mluvit nebo se v jeho blízkosti pohybovat. Mezi nebem a zemí bylo na “Šaldovce” uvedeno pouhý den po své premiéře a nebylo to na něm vůbec znát. Je to nekonečná legrace, při níž obecnost říčí smíchy.

Výkon všech je výborný, dvojici duchů hrají liberecké ikony Markéta Tallerová a Martin Polách.

Kráska z Leenane (Divadlo F.X.Šaldy)

Jak bylo v Liberci nekonečně veselo při Mezi nebem a zemí, v tomhle dramatu Martina McDonagha se z jeviště hrne jen samá beznaděj. Kráska z Leenane je McDonaghovou prvotinou, spolu s Lebkou z Connemary a Osiřelým západem tvoří tzv. Connemarskou trilogii (o Západu jsme si psali, hrají ho výborně v Činoheráku a velmi dobře u Kašparů - v klubovně v Jindřišské, kde Kašpaři hrají i Lebku).

Irský venkov, sedmdesátiletá matka a její dvačtyřicetiletá dcera v jedné domácnosti, to nemůže dopadnout dobře. Matka u sebe dceru drží kombinací výčitek, hypochondrie a ponižování. Včetně toho, že sice argumentuje tím, že ona pečuje o psychicky nemocnou dceru, ale že dceřina psychika je silně ovlivněna matčíným egoismem, to si nechce připustit. O matku je postaráno a když se jí podaří dceru něčím ponížit, nic jí ke spokojenosti nechybí... Dcera chce svůj život oddělit od matčina a ačkoliv tam naděje je, ta nakonec mizí a postavy hry jsou v beznaději, tedy bez naděje. K dojmu z inscenace velmi přispívá scénografie, která je tak depresivní, že by člověku bylo smutno, i kdyby vztahy postav hry byly dobré nebo aspoň ne tak příšerné.

Výkony obou hereček jsou skvělé. Veronika Janků v roli matky vzbuzuje silnou negativní emoci, Veronika Korytářová v roli dcery údiv či soucit, protože "Proč, proboha, už nevypadne?" Vliv matky na ni je však tak silný, že odejít nemůže, i když by chtěla. A jakkoliv je to beznadějně až depresivní, je to opravdu excelentní divadelní zážitek.

P.S.: Na Veroniku Korytářovou se vyplatí do Liberce zajet i na inscenaci Burian, za niž dostala Cenu Thálie 2022.

Už je tady zas (Divadlo F.X.Šaldy)

30. dubna 1945 se Adolf Hitler zabil. Není jisté, zda se zastřelil a těsně před tím rozkousl ampuli s kyanidem. Jeho žena Eva Braunová (vzali se den před sebevraždou) požila kyanid. Po válce se objevilo mnoho teorií a svědectví, že Hitler byl spatřen v Jižní Americe, ale ta svědectví nemohla být pravdivá - rozbor jeho údajné čelisti po letech prokázal to, že čelist byla skutečně jeho, a prokázal i požití kyanidu.

Co by se však stalo, kdyby se Hitler po 70 letech v Berlíně objevil znovu? Prostě by se probudil na lavičce v parku, známá postava v hnědé uniformě, s patkou, knírkem a notoricky známými gesty?

Komedie “Už je tady zas” vychází právě z této situace. Hitler se probouzí kousek od bunkru, kde zemřel. Nepoznává své město, kterému vládne jakási Angela Merkel.

A protože neumí jinak, znovu vystupuje jako sebevědomý vůdce. Ostatní ho považují za velmi přesvědčivého komika, situace však zvažní ve chvíli, kdy se ukáže, že Hitlerovy myšlenky nacházejí v tom roce 2015 své následovníky. Pak diváky zamrazí...

Divadelní smetánka 2024 V+VI